

Pestprotocol basisschool De Heindert

Pesten op school

Hoe ga je er mee om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

VOORWAARDEN

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)

We willen proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, beschikken we over een directe aanpak.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een contact-/vertrouwenspersoon nodig. De contact-/vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Op school zijn twee contact-/vertrouwenspersonen aangesteld.
Mevr. Chava van der Zanden en Mevr. Gemma van der Vleuten
Voor externe vertrouwenspersonen verwijzen wij naar de schoolgids.

WAT VERSTAAN WIJ ONDER PESTEN?

Buitengesloten worden of genegeerd (doen alsof je niet bestaat).

Uitgescholden worden vanwege het anders zijn, bv. kleding, uiterlijk, gedrag.

Door een (groepje) kind(eren) zonder reden in elkaar geslagen worden.

Bedreigd worden, dat je in elkaar geslagen wordt als je de volgende keer geen geld, snoep of iets dergelijks meeneemt.

Van je fiets afgetrokken worden.

Spullen van je vernield worden.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- ❖ *altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen*
- ❖ *zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot*
- ❖ *een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven*
- ❖ *briefjes doorgeven*
- ❖ *beledigen*
- ❖ *opmerkingen maken over kleding*
- ❖ *isoleren*
- ❖ *buiten school opwachten, slaan of schoppen*
- ❖ *op weg naar huis achterna rijden*
- ❖ *naar het huis van het slachtoffer gaan*
- ❖ *bezittingen afpakken*
- ❖ *schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer*
- ❖ *vaak alleen staan in de pauze*
- ❖ *tijdens de pauze bij de surveillant gaan staan*
- ❖ *een spel is "toevallig" steeds net begonnen als hij of zij erbij komt*
- ❖ *vaak alleen met jongere kinderen spelen*
- ❖ *niet naar buiten willen op school*
- ❖ *zuchten, piepen steunen van andere kinderen, als het betreffende kind een idee oppert, dat wel geaccepteerd zou worden als een ander kind dat idee aangedragen zou hebben*
- ❖ *veel geroddel in de groep*
- ❖ *andere kinderen laten zich negatief uit over familieleden van dat kind*
- ❖ *als andere kinderen alles maar stom vinden van het betreffende kind m.b.t. kleding, haardracht, keuze van rugzak e.d.*
- ❖ *als andere kinderen negatiever reageren op een fout van het kind, dan dat ze doen bij andere klasgenoten*
- ❖ *het kind wil niet meer naar school, of geeft aan zich ziek te voelen*
- ❖ *bepaalde kleren niet meer aan willen hebben naar school, club of...*
- ❖ *het kind is gauw boos of prikkelbaar*
- ❖ *het kind wil niet meer buiten spelen en sluit zich op in huis*
- ❖ *het kind wordt niet (meer)uitgenodigd op feestjes van klasgenoten*

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

UITGANGSPUNTEN AANPAK PESTPROBLEEM

Pesten moet door alle partijen als probleem worden gezien. Met partijen bedoelen we leerlingen, (onderwijzend) personeel en ouders.

De school wil pesten voorkomen. We moeten preventief bezig zijn en niet op pestproblemen wachten. Leerkrachten moeten pesten kunnen signaleren. Leerkrachten moeten naar aanleiding daarvan ook duidelijk stelling durven nemen.

Praten alleen leidt tot niets. We moeten kennis ook toepassen in concreet gedrag en concrete situaties. Op deze wijze wordt kennis ook omgezet in een vaardigheid om positief met elkaar om te kunnen gaan. (Afspraken en omgangsregels).

Voorbeeldgedrag van volwassenen binnen de school is van groot belang. In de houding van medewerkers moeten kinderen kunnen aflezen, dat wij respect hebben voor elkaar en voor alle kinderen op onze school. Wij moeten in ons gedrag duidelijk laten zien wat wij verstaan onder een veilige school.

We beschikken over een herkenbare aanpak.

Als ouders/verzorgers menen dat de school in gebreke is gebleven bij het oplossen van een pestprobleem volgens dit protocol, dan kunnen zij onze contact/vertrouwenspersoon inschakelen. Deze hanteert het stappenplan van de contact/vertrouwenspersoon.

HOE WILLEN WIJ OMGAAN MET PESTEN?

Preventieve aanpak:

In de wekelijkse lessen van Kinderen en hun sociale talenten besteden we aandacht aan sociale competenties. Hierbij leren we kinderen vaardigheden om goed sociaal te kunnen functioneren. Daarnaast vullen we jaarlijks de gedragsobservatielijst van Zien in. Deze lijst sluit aan bij bovengenoemde methode.

Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

In groep 8 nemen we elke 2 jaar deel aan "Het Marietje Kesselsproject".

In de INFO wordt regelmatig een item opgenomen over zinloos geweld. Leraren bespreken maandelijks de posters van "Kidstegengeweld.nl" en hangen deze op een zichtbare plek in het lokaal op.

CURATIEVE AANPAK

Als er dan toch wordt gepest zijn er regels en afspraken die ons ondersteunen bij het oplossen van het pestprobleem.

STELREGEL 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

Je mag niet klikken, maar.....als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

STELREGEL 2:

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

STELREGEL 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

REGELS EN AFSPRAKEN DIE GELDEN IN ALLE GROEPEN:

1. Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden
2. Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden
4. Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meneer of de juf. Hanteer het 4-stappen-plan.
5. Niet: zomaar klikken. Wel: aan de juf of meneer vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
6. Vertel de meneer of de juf wanneer jezelf of iemand anders wordt gepest.
7. Blijft de pester doorgaan dan aan de meneer of juf vertellen. <i>Kinderen die pesten zitten zelf in de nesten !</i>
8. Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
9. Uitslachten, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
10. Niet aan spullen van een ander zitten
11. Luisteren naar elkaar
12. Iemand niet op het uiterlijk beoordelen
13. Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Zij zijn ook welkom op onze school.
14. Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
15. Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.

Deze regels gelden op school en daarbuiten

Toevoeging:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels
Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

We bieden alle regels tegelijk aan en iedere groep kiest een regel van de week en hangt deze goed zichtbaar op in het lokaal.

AANPAK VAN DE RUZIES EN PESTGEDRAG IN VIER STAPPEN:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meneer of juffrouw voor te leggen.

STAP 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.
Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

STAP 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties).
Ook wordt de naam van de ruziemaker/pester in de 'incidenten'-map genoteerd. Bij iedere melding in de map omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. In het bouwoverleg worden de kinderen besproken na drie meldingen. Bij ernstige incidenten gaat er ook een verslag naar de I.B.
Aan het einde van een schooljaar komt er een kopie in het groepsdossier.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

CONSEQUENTIES

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:

In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest
(of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden)
En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt duidelijk een stelling als de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

FASE 1:

- ❖ Een of meerdere pauzes binnen blijven
- ❖ Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- ❖ Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- ❖ Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- ❖ Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

FASE 2:

- ❖ Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in de 'incidenten' map en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

FASE 3:

- ❖ Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4:

- ❖ Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5:

- ❖ In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

♦ Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
♦ Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
♦ Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
♦ Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen
♦ Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
♦ Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
♦ Sterke kanten van de leerling benadrukken
♦ Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
♦ Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
♦ Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

♦ Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
♦ Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
♦ Excuses aan laten bieden
♦ In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
♦ Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
♦ Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
♦ Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? *
♦ Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
▪ Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

*Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- ❖ Een problematische thuissituatie
- ❖ Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- ❖ Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- ❖ Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- ❖ Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

ADVIEZEN AAN DE OUDERS van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- d. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- f. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen

ONLINE PESTEN

Naast het pesten op school is er de laatste jaren steeds vaker sprake van 'cyberpesten'. Kinderen gebruiken de computer of mobiele telefoon om elkaar te pesten en uit te dagen.

Wij zetten in groep 7/8 het antipestprogramma "Cyberpesten de baas" in.

Voor volwassenen hebben we daarom een aantal tips voor het gebruik van internet:

- Spreek samen met je kind af wat je wel en niet op internet kunt bekijken.
- Kijk regelmatig met je kind mee, zodat je weet waar hij/zij mee bezig is.
- Vertel dat ze geen persoonlijke gegevens mogen geven, zoals wachtwoorden of adresgegevens.

- Spreek af dat kinderen het melden als iemand hen via internet/ telefoon pest.

- Zorg dat uw kind in een ruimte zit, waar u makkelijk bij kunt.

Als school zijn wij niet aansprakelijk voor hetgeen thuis gebeurt.

Toch spreken wij met kinderen regelmatig over internet- en/of cyberpesten.

Als wij merken dat kinderen via internet/ telefoon pesten of dat uw kind gepest wordt, nemen wij contact op met de ouders van het desbetreffende kind.

Aan u als ouders willen wij u vragen om ons te waarschuwen als u merkt dat uw kind gepest wordt via internet/ telefoon.

DIT PESTPROTOCOL HEEFT ALS DOEL:

‘ Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen’.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Leerkrachten en ouders uit de oudercommissie en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL

